

ВИЗНАННЯ ТА ПРАВОНАСТУПНИЦТВО У МІЖНАРОДНОМУ ПУБЛІЧНОМУ ПРАВІ

1

- **Поняття та види визнання у міжнародному праві**

2

- **Форми визнання у міжнародному праві**

3

- **Види визнання у міжнародному праві**

4

- **Поняття, підстави та об'єкти правонаступництва у міжнародному праві**

5

- **Види правонаступництва у міжнародному праві**

Поняття та види визнання у міжнародному праві

ВИЗНАННЯ — односторонній добровільний акт держави, у якому вона прямо або побічно заявляє:

- а) або про те, що розглядає іншу державу як суб'єкта міжнародного права і має намір підтримувати з нею офіційні відносини,
- б) або про те, що вважає владу, яка затвердилася неконституційним шляхом у державі або на частині її території, достатньо ефективною, щоб виступати в міждержавних відносинах у якості представника цієї держави або населення відповідної території

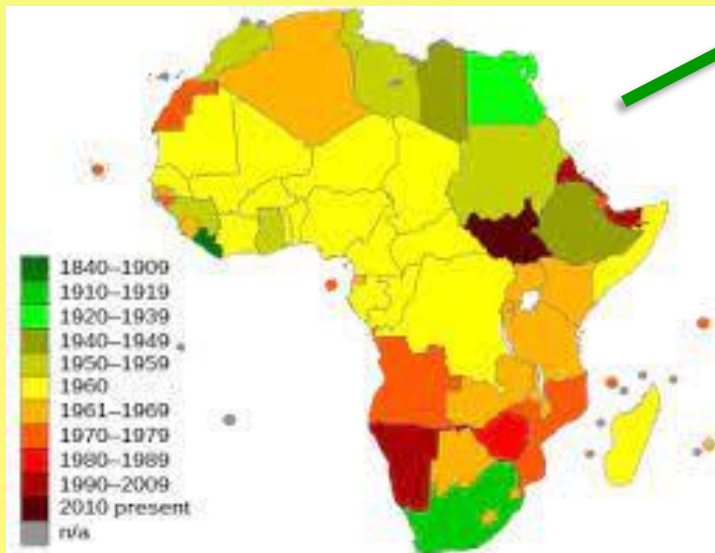
~~Обов'язок визнання~~

! Право держави

ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ

об'єднання двох
і більше держав

розпад держав

УВАГА! Визнання нової держави є політичним актом і не регламентується міжнародним правом!

Відсутня єдина
процедура визнання

дипломатичні відносини

консульські відносини

заява держави

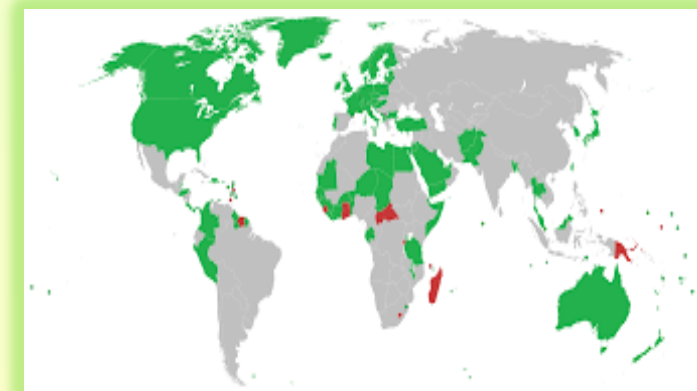
ТЕОРІЇ ВИЗНАННЯ ДЕРЖАВ

ДЕКЛАРАТИВНА

- держава визнається суб'єктом міжнародного права **з моменту свого утворення**, незалежно від визнання з боку інших суб'єктів міжнародного права

КОНСТИТУТИВНА

- держава стає суб'єктом міжнародного права **лише в разі визнання** її вже існуючими державами, саме таке визнання й утворює (конституює) нового суб'єкта міжнародного права

У сучасному міжнародному праві жодна з цих теорій не діє в чистому вигляді!

ПАРИЗЬКА ХАРТІЯ ДЛЯ НОВОЇ ЄВРОПИ

Нарада з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЄ) 1990 р.
34 держави

«Ера конфронтації та розколу Європи завершилася. Ми заявляємо, що віднині наші відносини будуватимуться на взаємній повазі та співробітництві»

Нова ера демократії, миру й єдності

Орієнтири на майбутнє

КРИТЕРІЇ ОФІЦІЙНОГО ВИЗНАННЯ

Дотримання положень статуту ООН

Виконання обов'язків, прийнятих за Гельсінським Заключним актом і Паризькою хартією (верховенство права, демократії і прав людини)

Гарантії прав етнічних і національних груп і меншин відповідно до зобов'язань, прийнятих у рамках НБСЕ

Повага непорушності всіх державних кордонів, що не можуть бути змінені інакше, як мирними засобами і зі спільної згоди

Прийняття усіх відповідних зобов'язань, що стосуються роззброєння і нерозповсюдження ядерної зброї, а також безпеки і регіональної стабільності

Зобов'язання узгоджено вирішувати всі питання, що стосуються правонаступництва держави і регіональних спорів

Форми визнання у міжнародному праві

de facto

Встановлення міжнародних відносин в деяких сферах співробітництва (економічній, культурній, екологічній та ін.), якщо мають місце сумніви щодо життєздатності нової держави

de jure

Повне, остаточне визнання, що означає встановлення між суб'єктами міжнародного права міжнародних відносин у повному обсязі і у всіх галузях міжнародного спілкування

ad hoc

Офіційний контакт із невизнаною державою задля вирішення конкретної проблеми у двосторонніх відносинах

Визнання **de facto** – визнання офіційне, але не повне

1

- виражає невпевненість у тому, що дана держава або уряд достатньо довговічні або життєздатні

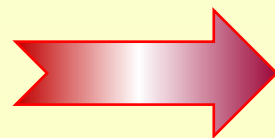
2

- може спричинити встановлення консульських відносин, але це не є обов'язковим

3

- має практичну спрямованість, включає економічні й культурні контакти, при відсутності повних контактів і дипломатичного визнання

de facto

de jure

Визнання **de jure** – повне, остаточне визнання
(у повному обсязі й у всіх галузях)

D
e

j
u
r
e

обмін дипломатичними представниками вищого класу

визнання прав визнаної держави на розпорядження майном та іншими цінностями, що належать їй за кордоном

визнання іммунітету визнаної держави від юрисдикції держави, що визнає

ІМУНІТЕТ ДЕРЖАВИ – принцип, за яким суверенна держава не підпорядковується органам влади інших держав

Визнання **ad hoc** - неофіційне визнання задля вступу в офіційний контакт з країною (урядом) в конкретній справі

у даній ситуації

вимушений характер контактів (для розв'язання яких-небудь конкретних питань)

у конкретній справі

не бажання сторін визнавати одна одну

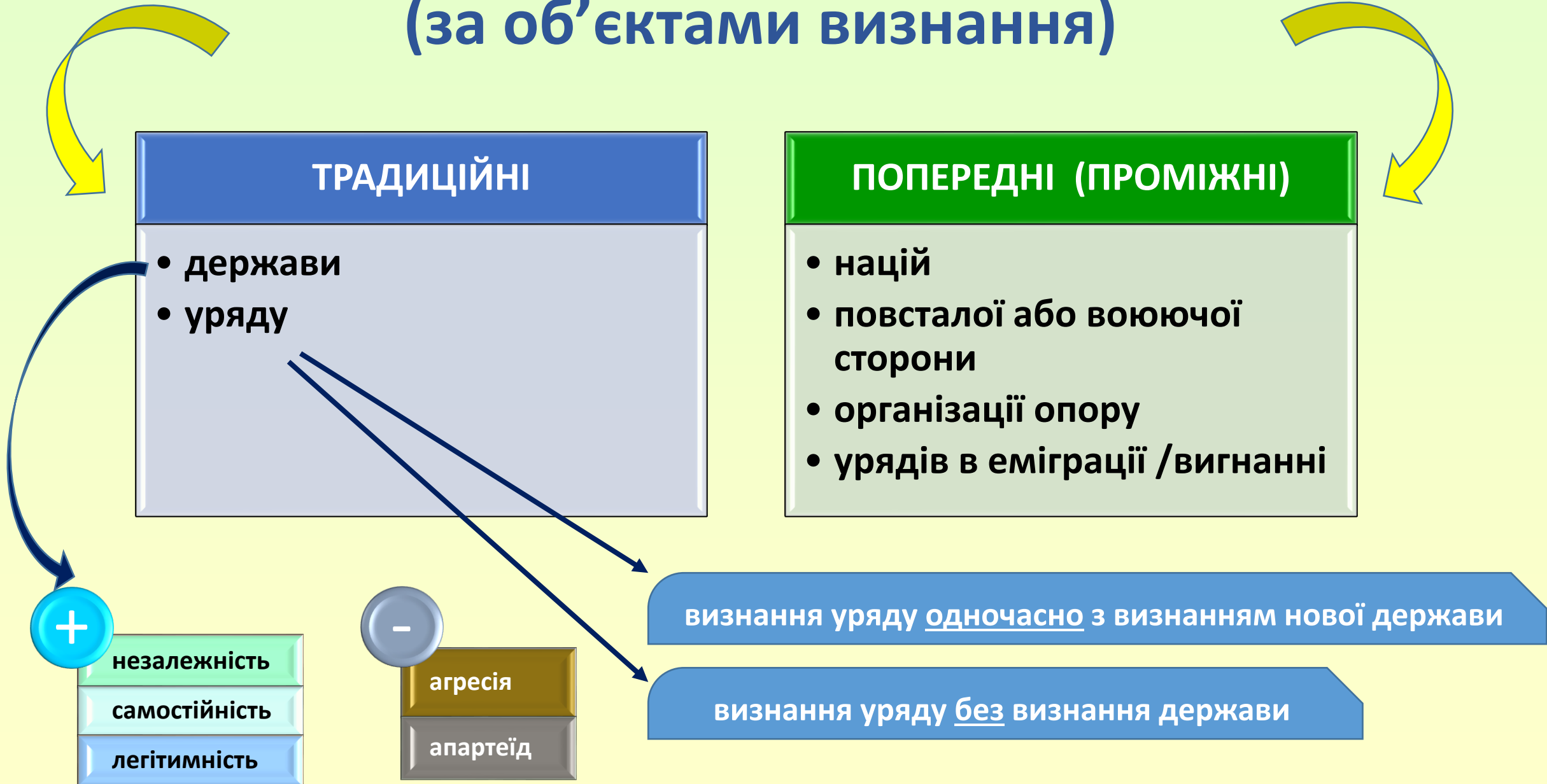
Паризькі угоди (1973 р.)

Придністров'я (1990-і рр.)

3

Види визнання у міжнародному праві (за об'єктами визнання)

ВИЗНАННЯ УРЯДУ У ВИГНАННІ

тісний зв'язок уряду зі своїм народом

наявність підпорядкованих уряду військових формувань, що борються за визволення своєї країни

ВИЗНАННЯ ВОЮЮЧОЇ СТОРОНИ

при збройному нападі однієї держави на іншу (зовнішній чинник)

міжнародний конфлікт

ВИЗНАННЯ ПОВСТАЛОЇ СТОРОНИ

при виступі внутрішньодержавних суб'єктів проти свого уряду (внутрішній чинник)

громадянська війна

ПОНЯТТЯ, ПІДСТАВИ ТА ОБ'ЄКТИ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВОНАСТУПНИЦТВО - перехід прав і обов'язків від одного суб'єкта міжнародного права (правопередника) до іншого (правонаступника) внаслідок виникнення або припинення існування держави або зміни її території

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОНАСТУПНИЦТВА

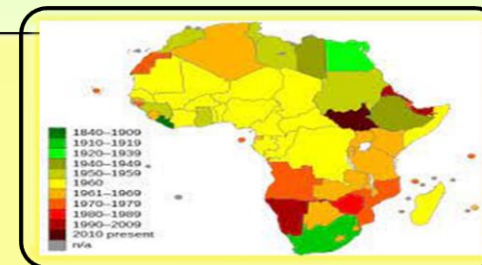
при розпаді
федерації

при інших
територіальних
змінах

при
соціальних
революціях

при розпаді
колоніальної
системи

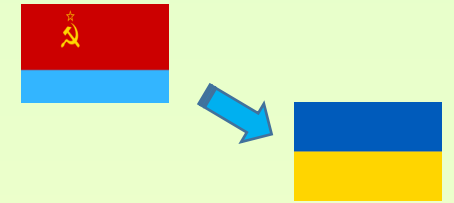

5

Види правонаступництва у міжнародному праві

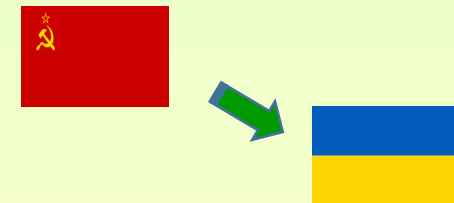
**Повне
(універсальне)**

- до правонаступника переходять усі права й обов'язки правопередника

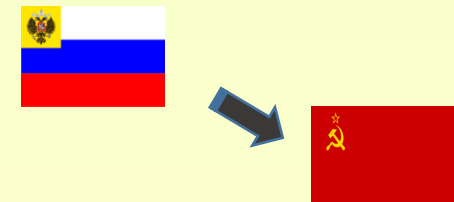
Неповне (часткове)

- до правонаступника переходить частина прав і обов'язків або тільки права чи обов'язки

**Відсутність
 правонаступництва
(*tabula rasa* –
чиста дошка)**

- новий суб'єкт міжнародного права відмовляється від усіх прав і обов'язків правопередника, у тому числі від зобов'язань по міжнародних договорах

Правонаступництво держав

Віденська конвенція про Правонаступництво держав стосовно договорів від **23 серпня 1978 р.**

Віденська конвенція про Правонаступництво держав стосовно державної власності, державних архівів і державних боргів від **8 квітня 1978 р.**

Стосовно договорів, укладених у письмовій формі

- ✓ У разі створення в результаті деколонізації нової незалежної держави діє принцип **tabula rasa («чистої дошки»)**: нова держава не пов'язана з договорами, укладеними колишніми державами-метрополіями
- ✓ нова незалежна держава не зобов'язана зберігати який-небудь договір або ставати його учасником тільки тому, що в момент правонаступництва цей договір був чинним у відношенні території – об'єкта правонаступництва
- ✓ нова держава може стати учасницею будь-якого багатостороннього договору, що був у силі для території правонаступництва, шляхом повідомлення про правонаступництво

 ДЕРЖАВНА ВЛАСНІСТЬ – майно, а також права й інтереси, що на момент правонаступництва належали, відповідно до внутрішнього права держави-попередниці, цій державі

 ДЕРЖАВНІ АРХІВИ - сукупність документів будь-яких давнини і роду, зроблених або набутих державою-попередницею у ході її діяльності, що належать державі на момент правонаступництва відповідно до її внутрішнього права

 ДЕРЖАВНИЙ БОРГ - будь-яке фінансове зобов'язання держави стосовно іншої держави, міжнародної організації або будь-якого іншого суб'єкта міжнародного права, що виникло відповідно до міжнародного права

 Перехід власності, архівів і боргів регулюється угодами між державою-попередницею і державою-спадкоємницею

Дякую за увагу!